

וכדכתיבנה עלה דהיא צ"ד. ולענין שאלה קיימא לן כרז פפי
לאחר מחלוקת בהפירה אכל בשאלה דברי הכל אין חסכ ממיר אלא
חל הנדר והכי פסקי רבנא דאמרי זכרונם לברכה כוונתה לחומרא.
ואיכא מ"ד דמיקי הכי האומר קונם
יום חל הנדר מיקי ומכא ממיר
ללא פליגי ר' נתן ורבינא אלא כוונתה
נדרו כגס שאפשר שלא יחול הנדר
לעולם אכל חולה נדרו צימים כיון
סדוף איסורו לחול אע"פ שלא חל
דמין חסכ ממיר ואיכא מ"ד דלפילו
כדכ"ג אין חסכ ממיר וסדוף קמא
לאחר כיון חסכ ממיר וסדוף קמא
מריצא לי טפי: **מתני'** בראשונה
היו אומרים שלש נשים יולאום
ונוטלו כהובס. מוקמינן לה בגמרא
בשבת כהן דאי בשבת ישראל אי
בכורן מי אית לה כתובה ואי בזונם
אמרי יולאה דהא על מתקרא על
בעלה אלא לאו בשבת כהן בזונם
דנאי דלמירא ליה אית לה כתובה
דמריצא למימר ליה אלא הא קיימנא
וגבירא הוא דנפסקה שדכו שקדושת
כהונתו גרמה לו שמהא אסורה לו
דהא זונם ישראל משרא שרי
הילך מלו גרס ומשום הכי יש לה
כתובה: **השמים בני לבינך.** מוכח
גמ' [פ. 65] דהכי קאמר ליה שאין שכנת
ורכו וירא כחך בשעת תשמיש וואינו
ראוי להוליד ומתקומא בצבא מחמת
טענה דלארמה בעינא חוטרא לידא
ומרא לקבורה היא לאו הכי אין
דבירה כלום דלאמר' לה זילי לא
מפקדת כדלאמר' צ"פ אע"פ (כמוצות
סד. יצמות סה:.) ואע"ג דלמירין בהגדה
ש' שאמרנה לו שרה אמנו לאצברה
השמים בני ובינך שנאמר ישפטו
השם בני ובינך' לנחמה היינו שואה
מרוחק ממנה לגמרי כגון שרה
שהיתה טוענת על אברהם שריחקה

גילוי הש"ס

גמ' רב עשה אומר
אובלת. שעת אומר
דף ו מ"ה האומרת:
ב"ה"ן י"ה השמים בני
לבינך וכו' ואינו ראוי
להוליד. עין נדה דף
מ ע"ה מ"ה ב"ה"ה
לחורט:

מוסף רש"י

מזוהא אבי דף. לשם כהן
שאמר לבעלה לאסור
דלמירא עליה ומתבונה
לא מייסרה ויצמות ק"ב.
שמים בני לבינך. גמ'
ודעו כיון שאין חזק לי
כדך על אדם ואין אדם
דמתיב בין שנינו (שם).
ונטולה אני מן
היהודים. מריה היא שלא
מיעל לה יהודים ומתבונה
נפשה לחלו עלמה שית'
תשמיש קשה לה ולזונה
היא לפרק נטולה כמותה
(שם). שלא תהא אשה
נוטלה בעיניה באהר.
ותלך למקום שאין מביין
זה ונדרה ומנא לו (שם).
תביא ראיה לדבריה.
ואם לאו לא כל מנה
דלמירא נפשה עליה (שם).
יעשו דרך בקשה. לבעול
להנהיגה עם מנהי יפה
(שם). או יעשו שלום
ביניהם (ראמיה בשם).
יפר חלקן. שמהא מתבונה
לו (שם). ויתא
נטולה מן היהודים.
לכשתנחם שמהא אסורה
לעלמה (שם). ואלא
אסורה לישא. דהכי
קאמר ונטולה אני מן
היהודים שלא אהנה
משתמשין (שם). ויעל דף.
בדקין לן רבא. מנכס
אמנו (שם). ורובין (א). אם נדע
לשון (שם). ורובין (קנ').
הדין עלך ואלו נדרים

וכדכתיבנה עלה דהיא צ"ד. ולענין שאלה קיימא לן כרז פפי
לאחר מחלוקת בהפירה אכל בשאלה דברי הכל אין חסכ ממיר אלא
חל הנדר והכי פסקי רבנא דאמרי זכרונם לברכה כוונתה לחומרא.
ואיכא מ"ד דמיקי הכי האומר קונם
יום חל הנדר מיקי ומכא ממיר
ללא פליגי ר' נתן ורבינא אלא כוונתה
נדרו כגס שאפשר שלא יחול הנדר
לעולם אכל חולה נדרו צימים כיון
סדוף איסורו לחול אע"פ שלא חל
דמין חסכ ממיר ואיכא מ"ד דלפילו
כדכ"ג אין חסכ ממיר וסדוף קמא
לאחר כיון חסכ ממיר וסדוף קמא
מריצא לי טפי: **מתני'** בראשונה
היו אומרים שלש נשים יולאום
ונוטלו כהובס. מוקמינן לה בגמרא
בשבת כהן דאי בשבת ישראל אי
בכורן מי אית לה כתובה ואי בזונם
אמרי יולאה דהא על מתקרא על
בעלה אלא לאו בשבת כהן בזונם
דנאי דלמירא ליה אית לה כתובה
דמריצא למימר ליה אלא הא קיימנא
וגבירא הוא דנפסקה שדכו שקדושת
כהונתו גרמה לו שמהא אסורה לו
דהא זונם ישראל משרא שרי
הילך מלו גרס ומשום הכי יש לה
כתובה: **השמים בני לבינך.** מוכח
גמ' [פ. 65] דהכי קאמר ליה שאין שכנת
ורכו וירא כחך בשעת תשמיש וואינו
ראוי להוליד ומתקומא בצבא מחמת
טענה דלארמה בעינא חוטרא לידא
ומרא לקבורה היא לאו הכי אין
דבירה כלום דלאמר' לה זילי לא
מפקדת כדלאמר' צ"פ אע"פ (כמוצות
סד. יצמות סה:.) ואע"ג דלמירין בהגדה
ש' שאמרנה לו שרה אמנו לאצברה
השמים בני ובינך' לנחמה היינו שואה
מרוחק ממנה לגמרי כגון שרה
שהיתה טוענת על אברהם שריחקה

למימרא דלא הוה ביה מעשה מיתובי קונם
שאיני נהנה לפלוני ולמי שנשאל עליו נשאל
על הראשון ואח"כ נשאל על השני אמאי אי
בעי על האי ניתשיל ברישא ואי בעי על האי
ניתשיל ברישא מי (ט) יודע הי ראשון והי שני
מיתובי קונם שאיני נהנה והריני נויר
לכשאשאל עליו נשאל על נדרו ואח"כ נשאל
על נדרו ואמאי אי בעי על נדרו ניתשיל ברישא
תיובתא: **מתני'** בראשונה היו אומרים
שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת
טמאה אני לך שמים בני לבינך ונטולה אני
מן היהודים חזרו לומר שלא תהא אשה נותנת
עיניה באהר ומקלקלת על בעלה האומרת
טמאה אני לך תביא ראיה לדבריה השמים
בני לבינך יעשו דרך בקשה (ז) ונטולה אני מן
היהודים יפר (ח) לחלקן ותהא משמשתו ותהא
נטולה מן היהודים: **גמ'** איבעיא להו אמרה
לבעלה טמאה אני מהו שתאכל בתרומה ר"ב
ששת אמר (ט) אובלת שלא תוציא לעו על
בניה רבא אמר (י) אינה אוכלת אפשר דאכלה
חולין אמר רבא ומודה רב ששת שאם
נתארמלה שאינה אוכלת מידי הוא טעמא
אלא משום (י) תוציא לעו על בניה נתארמלה
ונתגרשה אמרי השתא דאיתניסא אמר רב פפא
(י"ב) דיק לן רבא אשת כהן שנאנסה יש לה
כתובה או אין לה כתובה כיון דאונם לגבי
כהן כרצון לגבי ישראל דמי אין לה כתובה
או דילמא מצי אמרה ליה אנה לא חזינא
וגבירא

למימרא דלא הוה מעשה. כלומר ללא הוה נריך למיעבד דרב
דעבד רב אחא בר רב הונא (י) מההוא גבירא דאיתיה לקמיה דרב
חסדא: מי קא ידעא הי הראשון. דילמא האי דקאמר דנשאל על
הראשון על ההוא דלא חל הנדר אף נשאל עליו קאמר: **ונשאל על
נדרו וכו'.** ואי אמרת דנשאל לחסכ
לדברי הכל אע"ג דלא חל הנדר
הא מני דלא כרבי נתן ודלא כחכמים:
מתני' יולאום. בעל כרחו של בעל:
טמאה אני לך. כל עליו אדם אחד
וטימאני לך ובזונם קאמר בשבת כהן
דבזונם נמי אסורה לו ולמי שנטלת
כתובתה דלא פשעה דאי בשבת ישראל
אינה יולאה דלזונה מותרת לו
דנפסקא לן (כמוצות דף נא): מוהיא לא
נפשעה דאי ברצון קיימרי אפי' לישראל
אסורה ואין לה כתובה דהא פשעה
ובגמרא מפרש לה הכי: **השמים בני
לבינך.** שאינו מוציע דנדרו או אינו
גלוי לבניות אלא לשמים: **יעשו דרך
בקשה.** יבקשו הימנו שיפטורנו בגט
כראוי ואין מכרימין אותו: **גמ' מהו
שפאכל בתרומה.** כיון דלא מפיקינא
לה מיניה כל כמה דלא חמו סהדי
דלאמי נאנסה (ט): **דאפשר דאלנה
חולין.** דהואיל דאפשר בקמתה לא
ספינא לה תרומה: **שלא חוליה לנו
על צנייה.** דאי אמרת לא תאכל
בתרומה אמו למימר דצנייה פסולין
מן הכהונה דהרי בני אנוסה נינוה
שהרי נפסקה מן התרומה מחמת אונם:
ומודה רב ששת דאי נתארמלה או
נפגרשה. דהשתא ליכא לנו דממיר
אמרי השתא לאחר גירושין הוא
דאיתניסא: **אשם כהן שנאנסה.** צעדים.
וכי' ממתי' לא מיתוקמא אלא בשבת
כהן שנאנסה וצין למשנה ראשונה
וצין למשנה אחרונה יש לה כתובה:
גרשמי

הגרות הב"ב
(א) גמ' מי קא ידע הי
ראשון: (ב) שם משום
יפר חלקן: (ג) שם משום
שלא תוציא לעו: (ד) רש"י
ד"ה למימרא וכו' בהרוא
גמ': (ה) ד"ה מהו
שפאכל וכו' נאנסה הס"ד
ואמרי' צ"ל ד"ה שלא תוציא
ואמרי' ד"ה דאפשר ואמרי'
ד"ה ומיהו רב ששת:

פירוש הרא"ש
פליגי ראשון אם החסכ
ראשון מהא אלא
לאשמועינן דשמי התרומה
נריך וישאל על אשה מהן
שיליה ויהיה ראשון ואחר
קך ידעא על השני וה"ה
דמי למימרא דרבי נתן היא
דמתיב ספקין: **נשאל על**
נדרו ואח"כ נשאל על
נדרו. וקרא קאמר
על נדרו חתלה משום
דאי אפשר לו לשאל על
המיות עד שחול: **מתני'**
האומרת טמאה אני לך
בשבת כהן מיירי דנאסרה
לבעלה בזונם ולא הפסידה
כתובתה והאומרת חסכים
לאסור עלמה על בעלה
ובין דילאה בגט ונטלת
כתובתה דמפסקי כתובתה
לגמור לכשתשאל לאחר
מטלי מה שחבוי ליכי:
נשואה אני מן היהודים.
שאמרנה הלא תשמיש על
כל ישראל עליה אע"ג
דלמירין פסקי המיר ר'י
(ע"ה). היכא דנדרה דאי
דילאה בלא כמותה דהיא
נתנה אלצה בין שיהי רש"י
פירש יצמות (דף ק"ב).
כיון שאמרנה הלא תשמיש
של כל ישראל עליה ודאי
אנוסה היא כי פסקי תשמיש
לה וסברה משנה ראשונה
דלפילו דרבינא שפטי לבינה
לא הוי דאפשר שיגרשה:

תוספות

מיתובי קונם כו' כל הוי דלמיני לעול משום קיועא מיימי דהא לחיובתא ודמי להו כדדחי לעיל וקוד דבר אחותב רב
פפי דמסקי ונראה דהכלב כרז פפי דלאחר נדרו ד"ה אין חסכ ממיר עד שחול הנדר אכל בהפירה נראה
דמפר כרצון דרבי נתן אע"פ שלא חל מן חסכמא אלא ארצן אלא לא ארצן דמפר מיד קודם שחול: בראשונה היו
אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לך. ובגמרא מוקי לה כגס כחן וביבולת אונם שפיעו
באשת ישראל לא מתקום שיהא וזי ברצון ליה לא כתובה: השמים בני לבינך. כלומר לשמים בני דברים שנינו
לבינך שאין שכנת ורכו וירא כחך דאי לאו להוליד בצבא מחמת הטענה דלאמר סוף פרק הבא על יצמות דקאמר
בעלה חוטרא לידא ומרא לקבורה דלמירא ליה זילי לא מפקדת וסדוף לן למשנה ראשונה דמתיבנא: ונטולה אני
מן היהודים. שאמרנה הלא תשמיש על היהודים עליה אפילו מן בעלה וסדוף ליה למשנה ראשונה דעל אינו יכול להפיר
ולכן יולאה ומתה כיון דקאמר עליה על בעלה א"כ היא נתנה אלצה בין שיהי ומהי יש לה כתובה רש"י פירש יצמות
דאין נשאל ליה היכא דרברת כן אלא א"כ איתיה קשה לה והוא כמו אנוסה: חזרו לומר אל איסור וכו' דרבי אבא בר
נתנה עיניה באהר. וא"ת טמאה אני לך אמאי לא מהימנא הא שיהיה נפשה תמיכה דאסורא כדאמר בקידושין פרק
האומר (דף סה). קידשמי והוא אומר לא קדשתיך הוא מותר בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ומירך הכרז רבי אליעזר
דלא מליטו וזהו שהיא אסורה לישא לכן דודאי הוא מוזהר עליה אלא היא אינה מוזהרת עליו הילכך גם לדבריה אינה
אסורה צו וקשה דקאמר פרק י' מותרות (דף קנ'): כל היכא דליתיה מוזהר אינה מותרת וע"ק דלאחר בגמרא דאובלת
בתרומה שלא להוציא לעו על צנייה ואמאי ויהא לגבי תרומה שיהיה נפשה תמיכה דאסורא ונראה לי דכיון דיהא לחוס
שמה נתנה עיניה באהר יש לה צד מחסין לעקור דבריה מכל וכל כבשרא גדולה כחא ומיהו נראה דאף למשנה אחרונה
אם האומרת טמאה אני לך ואחר הבעל שמתבונה לקבורה לו דליתיה שוא לנפשה דאסורא דלמירא ואפי' מתור
בעלה ופסול לה נפסקה מן התרומה: אשת כהן שנאנסה או יש לה כתובה או אין לה כתובה. קשה לרבי' דכפרק (עברה
שנתפסקה מן התרומה) (דף נ"ה). אמר מירי לפדויה אם נשכית אלא אית לה לה כתובה ויהא מוזהר או אין לה כתובה:
נאנסה ודאי [אין] לה כתובה:

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

צ"א

עין משפט
ג'ר מצוה

(א) יצמות קטן. כחכות כב:
 גימין סד: ופס: (ב) עינין
 חוספ: יצמות קטן. ד"ה
 והימנא: (ג) יצמות דף
 ק"ח. (ד) יצמות מהל.
 (ה) יציל שלס דף ק"ח.
 (ו) יצמות דף סה: (ז) יציל
 לעל: (ח) עד כהן.

הגהות הב"ח

(א) ג' מתניין היא. ר"ב
 וכן יול לפשט מתיבא
 דקדשה ככר כו' הוצא
 ככ"ב פ' מ' שמת דף
 קהה דמנה סג ג"כ דלי
 אשכ' לאקמי התיבא
 רק נאשט סתן ע"ש:
 (ב) שם דמנה ראשונה
 הורי מיתבא דרנא הוא
 הכא דלית לה: (ג) שם דל
 אמרה אי ויהי: (ד) שם
 דידעה היא דבעלה ידע:
 (ה) רש"י ד"ה גרשמי
 מהו מ' וכו' הנה הוא
 אמר: (ו) ד"ה הם וכו'
 משום רידעה דבעלה כ"ל
 ויביל לה ממחן: (ז) בא"ד
 אי לא אי הות אמרה הכי
 מהימנא דחוקה: (ח) ד"ה
 אדרבה לא מיבעי למשנה:

מוסף רש"י

דנסתחפה שדהו. ג'סן
 מטר סוקף. נשפטו שג'
 לומר מלו גרס יע"י
 כחכות ב"ב.

פירוש הרא"ש

(א) השב"ט בני אב"ק.
 מפרש בגמרא דאיתו יורה
 כחן כלומר שהנדרים דקמי
 שמיא גלוא ויתו יול נכר
 ויחייב ככלא מתמת טענה
 דאמרה בעינין חוטרא ליה
 ומלא לקבורה דלי לאו
 הכי אמרי' לה ויול לא
 מתקרת אפריה ורביה:
 חורו א"כר שאמ' תהא
 אשה נותנת עיניה באחר.
 מתקללו היריות ושהו
 שהיא משקרת להפקע
 עמיה מתמת בעלה: הב"א
 ראיה א"ב"ריה. ולא מהימנא
 לה כלא ריה: יעשו ר"ד
 בקשה. יקשו ממנה שלא
 מדבר עד מ' פירושו
 מפרש יעשה שפורה
 ופיס: י"ד ח"ק והוא
 משפוטו. דהוי דברים
 שבני לבניה ומפר לעמנו:
 מהו שהאב"ב בתרופה.
 למשנה אחרונה נהי דמשו
 חכמים שהיא משקרת
 ואינה נאמנת לאקור אמרה
 על בעלה לבני אמה
 דיה לאקורה לתיומה
 לפי דבריה נאמנת או
 לא: אפשר דאבלה ח"ק.
 ולא ירגישו שמתמת ח"ק.
 מפרש מפרומה: (א) אב"ר

גרשמי (א) מי מהימנא ואם אשת כהן אסור לו להחזירה: **הסס**
 הוא דמעיקרא משום (ו) דידע לה דבעלה לא ידע זה אי נטמאת
 אי לא [אח"כ] אי אמרה טמאה אני לך לא מהימנא אבל
 היכא דאמרה גרשמתי דידעה דבעלה ידע אי משקרא אי לא
 (א) לא הות אמרה הכי דחוקה דלין
 אשה מעיזה פניה שבני בעלה:
אדרבה. לא (ב) מיבעינן למשנה
 אחרונה דלא מהימנא אלא אפי'
 למשנה ראשונה דקמי מהימנא לא
 הוי טעמא אלא משום דלא עבדא
 לבזויי נפשה דלימרה דנטמאה אי לאו
 דכי הוה כדקאמרה: **דוימנין דסקיף**
לה מן גברא. שיער לה בעלה
 ומעיזה פניה שבני. עינין אחר
 דסקיף לה מן גברא שחוקף יכריה מן
 אדם אחר שנתנה זו עיניה ושבניו
 האל דלית לה: (ג) שם דל
 אמרה אי ויהי: (ד) שם
 דידעה היא דבעלה ידע:
 (ה) רש"י ד"ה גרשמי
 מהו מ' וכו' הנה הוא
 אמר: (ו) ד"ה הם וכו'
 משום רידעה דבעלה כ"ל
 ויביל לה ממחן: (ז) בא"ד
 אי לא אי הות אמרה הכי
 מהימנא דחוקה: (ח) ד"ה
 אדרבה לא מיבעי למשנה:

וגברא הוא דנסתחפה שדהו ואמרינן ליה
 (א) מתני' היא האומרת טמאה אני לך יש לה
 כתובה במאי עסקינן אילימא באשת ישראל
 אי ברצון כלום יש לה כתובה ואי באונס מי
 קא מיתסרא על גברא ואלא באשת כהן
 אי ברצון כלום יש לה כתובה מי גרעה
 מאשת ישראל ברצון אלא לאו באונס יתקניה
 יש לה כתובה איבעיא להו אמרה לבעלה
 גרשמתי מהו אמר רב המנונא ת"ש האומרת
 טמאה אני לך דאפילו למשנה אחרונה דקמי
 לא מהימנא התם הוא דמשקרה רידעה
 דבעלה לא ידע בה אבל גבי גרשמתי רידע
 בה **מהימנא** ידחוקה אין אשה מעיזה פניה
 בפני בעלה אמר ליה **רבא אדרבה אפי'**
למשנה ראשונה דקמי מהימנא התם משום
 דלא עבדא לבזויי נפשה אבל הכא דזמנין
 דתקיף לה מן גברא מעיזה ומעיזה מתיב
 רב משרשיא השמים בניו לביןך דמשנה
 ראשונה (א) תיובתא דרבא הכא דלית לה
 כיסופא וקמי דמהימנא קסבר רבא התם
 כיון דלא סגי לה דלא אמרה (א) אין יורה
 כחין אי לא איתא כדקאמרה לא אמרה
 ליה השמים בניו לביןך דמשנה אחרונה
 תהוי תיובתא דרב המנונא והא הכא רידעה
 היא (ב) ובעלה ידע בה וקמי דלא מהימנא
 קסבר רב המנונא הכא נמי היא גופה אמרה נהי דבביאה ידע
 ביורה כחין מי ידע ומשום הכי משקרא: ההיא איתתא דכל יומא
 דתשמיש מיקדמה משיא ידיה לגברא יומא חד מייא לממשא
 אמר לה הודא מילתא לא הות האידנא אמרה ליה א"כ חד מן נברים
 אהלווי

זהאשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים (א) כן כתב הרמב"ם וז"ל בהלכותיו. מיהו איכא למימר דלית לן מדרש כתובה אלא צעיקר כתובה
 אבל בתוספת לא. וכיון דמשום הכי מהימנא טפי כי אמרה גרשמתי מני אמרה השמים בניו לביןך משום דגרשמתי ידע זה בעלה
 ואינה מעיזה וזה השמים בניו לביןך דלא ידע זה מעיזה שמעינן מינה דנאומרת איתו חוק עמי כלל כיון דבעלה ידע זה אפילו למשנה
 אחרונה מהימנא ויוציא ויתן כתובה אפילו לא אמר מתמת טענה דבעלה חוטרא ליה ומלא לקבורה שהרי גדולה מזו אמרו' אי אפשר
 אלא אני שבגדי והיא בגדתי ויוציא ויתן כתובה. מיהו כתב ר"י וז"ל דיוקא כשהיא תובעת להתגרש הוא דאמרינן יוציא ויתן כתובה אבל
 תובעת כתובה לא מהימנא והביא ראיה מדאמר בפרק האשה (ב) רבה האשה שאמרה מת בעלי נאמנת מת בעלי תנו לי כתובתי אינה
 נאמנת: ורביא למידק אשמעינן דהכא משמע דמילתא דידע בעלה מהימנא משום דלא מחלפא ביה ודלא ידע זה בעלה לא מהימנא
 והתם בסוף פרק הכא על יצמתו גבי הא דמתן נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה איתו רשאי ליבטל משמע איפכא דאמרינן
 (הסו) הוא אמר מינה והיא אמרה מינה אמר רבי אמי דברים שבניו לבניה היא נאמנת מאי טעמא היא קים לה ביורה כחין ואתיה לא
 קים ליה ביורה כחין משמע דמשום דלא קים ליה מהימנא הא קים ליה לא מהימנא והכא אמרינן איפכא תירך הרמב"ם וז"ל דלא דמיין
 אהדידי דהתם אתיה הוא דקמפיק לה ומפסיד לה כתובתה הילכך אי מתייבה קים להו ליכא למימר דאיהי מהימנא משום דחוקה אין אשה
 מעיזה שבני בעלה דכי אמרינן הכי היכא דאיהי צעיא לאפוקי נפשה מבעלה דאיכא העוה טובא ואי לאו דקושטא קאמרה אינה מעיזה
 אבל התם דאיהו צעי לאפוקי (נפשה) מעיזה ומעיזה אלא כיון דאיהי קים לה ואתיה לא קים ליה איתו צדין שיוציאה ויפסיד כתובתה
 בטענת שמה: **הסיא איסתא**. אשת כהן היתה דאי אשת ישראל כיון שאפילו לפי דבריה סבורה היתה שהוא בעלה אין לך אונס
 גדול מזה ואונס בישראל משרא שרי ולמה ליה לרב נחמן למימר עיניה נתנה באחר אלא ודאי כדאמרן: **הא מילתא**. שמיש:
 אהלווי

גברא הוא דנסתחפה שדהו. קדושת כהונתו גרמה לו כדפרישית
 כמתני': **איבעיא להו אמרה לבעלה גרשמתי**. ומתקרב הגט
 או שאזכר מהו להאימנה ולהחזירה לישאל: **דידעה דבעלה לא ידע**
 בה. אם וימנה אם לאו ומשום הכי משקרא ולא מיתמתא: **הסס דלא**
עבדא לבזויי נפשה. שבזיון ופגם
 הוא לה כשנאמרה הלך אי לאו
 דקושטא הוה לא הות קאמרה:
דסקיף לה מגברא. שעל ידי
 כעסה תחזוק מן הבעל להעמי פנים
 זו ולומר לו גרשמתי: **השמים**
בניו לביןך דמשנה ראשונה. שאמרו
 נאמנת תיבתימה דרנא דהאמר רבא
 דאפי' למשנה ראשונה כי אמרה
 גרשמתי לא מהימנא: **הסס כיון**
דלא סגי לה דלא אמרה אין יורה
כחין אי לא איתא כדקאמרה לא
אמרה ליה. דכיון שהיא לריכה לברר
 דכריה כדאמרה השמים בניו לביןך
 וריכה לומר דפירוש בניו לבינך
 טוענת עמי דהיינו שאין יורה כחין
 כסיפא לה מילתא ואי לאו דקושטא
 היא לא הות אמרה. ואית דגרסי
 כיון דקא סגי לה כלומר אחר
 שמתאה צבנה לומר כך: **והא הכא**
ידיעה היא דבעלה ידע זה.
 דסקלקא דמתן הכא דאיהו נמי קים
 ליה ביורה כחין וקמי דלא מהימנא:
נהי דבביאה ידע ביורה כחין מי
ידע. מהא משמע דהיא דהשמים
 בניו לביןך דמתן כמתני' היינו יורה
 כחין וכדכתיבנא: **ולענין הלכה**
קיי"ל כרז המנונא דאשה האמרה
 לבעלה גרשמתי נאמנת דקוביין
 בצוליה הש"ס כיומייה נאמנת ליה
 למתניין ש"מ שלא להחזירה בלבד
 לינשא נאמנת אלא אף ליעול כתובה
 דומיא דמתני' דקמי יוצאות וטולות
 כתובה ועוד שהרי מספר כתובה
 נלמוד שכן כותב לה לכשתנשא
 לאחר מטלי מה שתכתוב ליה ככתב

זהאשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים (א) כן כתב הרמב"ם וז"ל בהלכותיו. מיהו איכא למימר דלית לן מדרש כתובה אלא צעיקר כתובה
 אבל בתוספת לא. וכיון דמשום הכי מהימנא טפי כי אמרה גרשמתי מני אמרה השמים בניו לביןך משום דגרשמתי ידע זה בעלה
 ואינה מעיזה וזה השמים בניו לביןך דלא ידע זה מעיזה שמעינן מינה דנאומרת איתו חוק עמי כלל כיון דבעלה ידע זה אפילו למשנה
 אחרונה מהימנא ויוציא ויתן כתובה אפילו לא אמר מתמת טענה דבעלה חוטרא ליה ומלא לקבורה שהרי גדולה מזו אמרו' אי אפשר
 אלא אני שבגדי והיא בגדתי ויוציא ויתן כתובה. מיהו כתב ר"י וז"ל דיוקא כשהיא תובעת להתגרש הוא דאמרינן יוציא ויתן כתובה אבל
 תובעת כתובה לא מהימנא והביא ראיה מדאמר בפרק האשה (ב) רבה האשה שאמרה מת בעלי נאמנת מת בעלי תנו לי כתובתי אינה
 נאמנת: ורביא למידק אשמעינן דהכא משמע דמילתא דידע בעלה מהימנא משום דלא מחלפא ביה ודלא ידע זה בעלה לא מהימנא
 והתם בסוף פרק הכא על יצמתו גבי הא דמתן נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה איתו רשאי ליבטל משמע איפכא דאמרינן
 (הסו) הוא אמר מינה והיא אמרה מינה אמר רבי אמי דברים שבניו לבניה היא נאמנת מאי טעמא היא קים לה ביורה כחין ואתיה לא
 קים ליה ביורה כחין משמע דמשום דלא קים ליה מהימנא הא קים ליה לא מהימנא והכא אמרינן איפכא תירך הרמב"ם וז"ל דלא דמיין
 אהדידי דהתם אתיה הוא דקמפיק לה ומפסיד לה כתובתה הילכך אי מתייבה קים להו ליכא למימר דאיהי מהימנא משום דחוקה אין אשה
 מעיזה שבני בעלה דכי אמרינן הכי היכא דאיהי צעיא לאפוקי נפשה מבעלה דאיכא העוה טובא ואי לאו דקושטא קאמרה אינה מעיזה
 אבל התם דאיהו צעי לאפוקי (נפשה) מעיזה ומעיזה אלא כיון דאיהי קים לה ואתיה לא קים ליה איתו צדין שיוציאה ויפסיד כתובתה
 בטענת שמה: **הסיא איסתא**. אשת כהן היתה דאי אשת ישראל כיון שאפילו לפי דבריה סבורה היתה שהוא בעלה אין לך אונס
 גדול מזה ואונס בישראל משרא שרי ולמה ליה לרב נחמן למימר עיניה נתנה באחר אלא ודאי כדאמרן: **הא מילתא**. שמיש:
 אהלווי

לי כתובה אינה נאמנת אף לינשא כדאמר בהיה דהאשה שאמרה מת בעלי ומנו לי כתובה אינה נאמנת לינשא וריכה
 הכי ריה לברייה ואם טוענת אשה שאין רשע יורה כחין אינה נאמנת כמו למשנה אחרונה. כלל דמילתא כל מילי
 דיכול בעל לידע ומתשמתו נאמנת אבל במילי שאין בעל יול לידע אינה נאמנת והילכך כשטוענת שאינו יכול להתקשות
 יוציא ויתן כתובה ואומר רביא דלא מטול רק מנה מאתים אבל תוספת אין לה כדאמר פרק א"ע" שן הנשואין גובה
 את הכל מן האירוסין אינו גובה אלא מנה מאתים שלא כתב אלא ע"מ לטובה ובגמרא פסק הלכה למעשה כ"ר' ואיבעיא
 לן נכנסה לתוסף ולא נבעלה מהו חיבת חופה קונה או חיבת ביאה קונה ועלה במקור פ"ד' דכל מקור דמנונא המוציא
 לא כתובה אלא מנה מאתים כגמר רבא לענין חיוב עירובת אלא מה שריגלין לכתוב נמוציא דעלמא ליה דמוציא ויתר ממה שהכניסה לו דגם זה מן התוספת
 יש לה ולא מטול רק פסק ריב"ז' בשבועות פס' דכר"י:

ע א ב מ"י פ"ד מהל'
 אישות ה"ל י"ז ככ סג
 עשין פת עוש"ע א"ע" ס'
 קטו ע"ו י"פ קתנ ע"י
 ט'
 ע א ג מ"י פ"ד מהל'
 גירושין הלכה ד'
 ופ"ד' מהלכות אשיות
 הלכה י"ג סג עשין מה
 עוש"ע א"ע" ס' פ' ע"י
 ג:

תוספות

גרשמתי מהו. מי אמרינן
 דמיתבא או דלמא עיניה
 נתנה בחמה: אלא היכא
 דידע מה מהימנא דלין
 אשה מעיזה פניה לומר
 דמי שקר מבעלה שבניו
 דמיהא שמעינן בעל דוכתא
 לרז המנונא דסבר נאשה
 שאמרה לבעלה גרשמתי
 נאמנת: תיבתימה [דריבא].
 דלמא דלא מהימנא דלא
 הכא לית לה כסיפא
 שאין כחן הודתא [ועיניה]
 וקמי דמיתבא: דלא
 עבדא לבזויי נפשה: פירוש
 לומר שהיא טמאה וזהו:
 קסבר האם כיון דלא
 סגי דלא אמרה. כלומר
 אחרי שהיא יוצאת לומר
 דבר זה ונתת גדול כזה:
 קסבר רב המנונא נהי
 דבביאה ידע. כלומר נהי
 דידע שפולט ארבע ביורה
 כחין מי ידע ולכן מעיזה
 אלא לומר גרשמתי דבעלה
 ידע אי משקרא מהימנא
 פסק ריב"ז' דהכלה כרז
 המנונא דכמתה מקומות
 בש"ס מיהו דכר"י ופסקו
 גימין דף פ"ט: נמי אמר
 רב [הוא] אשה שפטעה
 דיה וקבילת קדושין מאחר
 מקדושם מדרב המנונא
 ואיך כי אמר רב
 המנונא שבניו משמע
 שפטע לכל דברי רב
 המנונא וההימנא. ויש
 ללמוד על אשה שטוענת
 שבעלה איתו יכול להתקשות
 או שאינו בקי בדרך ארץ
 דנאמנת דבכר שיש לו
 לבעל לידע אינה מעיזה
 פניה ויוציא ויתן כתובה
 ולא מיבעיא אי ביה מתמת
 טענה כיון דאמרה צעיא
 אלא אפילו ליה ומלא לקבורה
 אלא אפילו בלא טענה
 נמי יכולה היא לומר: אית
 מקיים מצות עונה וידולה
 מוצת אמרו האומר אי
 אפי' אלא הוא בגבדו והוא
 בגבדה יוציא ויתן כתובה
 וכו"ש הוא דיוקא כשהוא
 מגרשה ואינה תובעת
 כתובה אבל אם נשקת
 שצויה לגרשה שיהן לה
 כתובה אינה נאמנת ידע
 לחוש שמה נמנה עיניה
 [באחר] ככתובה דכר נמי
 מפרש בהיה דרז המנונא
 דאי אמרה גרשמתי ומנו

עב א טו"ז"ע אה"ע סי'
קע"ח פ"ד ו'

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רב נתמן
כ"ל וזכית לכו נתמן:
(ב) שם אמר רב
איתתא: (ג) שם דמי
כי נואפות הנה ודס כ"ל
וכן כג"ש:

גליון הש"ס

גמ' דהפסיגין חריא ע'
שנת ד' ק' ע"א במד"ה
ולמ':

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א [תוס' ד"ה פט"ו טוף
כו' ובערוך פ"י דהו טוף
הבעל וערק הבעל ע"י
ספר מקום שמואל כשער
התירוט:

הגהות מהר"י

לנרא

[א] תוס' ד"ה פט"ו
טוף כו' ובערוך פ"י
דהו טוף נראה להבעל וערק
בעל כו' ובערוך פ"י דהו טוף
הבעל וערק הבעל ע"י
ספר מקום שמואל כשער
התירוט:

אהלווי. נכריס מוכרי אהל: נפטויי. מוכרי נפט: מהרויק.
שהיה נחצה עם אותה אשה וכדלמך פ' החובל (ב"ק דף פ"ה) א'
דהרויקה בלנדנונא: פריטיס נואף להולא. פתך מתייה של הולא
ודפנא: אירכוסו הוה מירכס. שהיה מחביא עצמו כדי שלא יראה
קלונו: ככלאי כנא. כמסך שלפני
הדלת. והא דאלטריכי להני טעמי
לאו למימרא דנלאו הכי איתמא
אסירא ליתא שאין האשה נאסרת
על צעלה אלא כקניו וסתירה או
צעדי דבר צדור אלא לאו לאו משום
הני טעמי היה ראוי כציולא צוה
לכל צעל נפש לחוש לעצמו כדי
ללאת ידי שמיסו: אלהים משמים
יאיר עינינו בתורתו כאור
החמה שבעתים. ויזכנו לראות
בבנין ירושלים אמן:

הדרן עלך ואלו נדרים
וסליקא לה מסכת נדרים
ההוא נואף דעל לגבי דההיא אנתתא אתא גברא סליק נואף איתיב
תמן וטעמינון חויא בעא מרי דביתא למיכל מן הנהו תחלי כלא דעתא דאיתתא אמר ליה ההוא נואף
לא תיכול מנהון דטעמינון חויא אמר רבא (א) איתתיה שריא אם איתיה דעבד איסורא נוחא ליה
דליכול ולימות דכתיב יכי (א) נאפו ודס כידיהן פשיטא מהו דתימא איסורא עבד והאי דאמר ליה הניחא
ליה דלא לימות בעל דתהוי איתתיה עלויה (א) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם קא משמע לן:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

הטתל: אירכוסו הוה מירכס. היה נעמן נפטי העעל: נוחא ליה דליכול ולימות. כדי שמהא מתייה לו בעל עמ:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

תוספות
איסורא אירכוסו הוה מירכס. פירוש היה נעמן נפטי העעל פירשתי צינמות: כנא דכפא. כניסת הפתח: פשיטא.
(דחמס) שאף חזרו על שפית דומים: מים גנובים ימתקו. כדלמך כנא דכפא נעל טעם ציאה וימן לעונני עבירה
קמ"ל דטוף אינו יודע זה ויחא ליה ללימות כנא כדי שישלמה כפריהסא:
הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

אהלווי. מוכרי אהלות צשמים: נפטויי. מוכרי נפט: דהוה
מהרויק צביסא. שהיה סגור עם אשה צנית: פריטיס נואף
להולא. פתך הגדר: הוה מירכס. צניתה היה מתחבא צנית
שלא ירגיש צו העעל: כנא דעסא דאיספא. שאינו היתה יודעת
לא היתה מניחה לאכול: כי נאפו
ודס צידיקן. דנואפס הורגין
הצעלים: מהו דסימא איסורא עבד.
האי צדה והאי דלמך ליה הכי
משום דלא לימות דתיכו איתתיה
עלויה כי מים גנובים ימתקו קמשמע
לן דלא אמרינן הכי ושריא:

הדרן עלך ואלו נדרים
וסליקא לה מסכת נדרים

דהוה הכא האידנא אי אנת לא
דילמא מנהון אמר רב נחמן עיניה נתנה
באחר ולית בה מששא במלה היא
איתתא דלא הוה בריחא דעתה בהרי
גברא אמר לה האידנא מאי שנא אמרה
ליה מעולם לא צערתי כדרך ארין כי
האידנא אמר לה לא הוה היא מילתא
האידנא אמרה ליה א"כ הלון נכריס נפטויי
דהוה הכא האידנא אי אנת לא דילמא חד מנהון אמר (א) להו רב נחמן
לא תשגיחון בה נותנת עיניה באחר הואי אהווא גברא דהוה מהרויק
בביתא הוא ואיתתא על אתא מריה דביתא פריטיס נואף להוצא וערק
אמר רבא איתתא שריא (א) אם איתא דעבד איסורא אירכוסו הוה מירכס
ההוא נואף דעל לגבי דההיא אנתתא אתא גברא סליק נואף איתיב
תמן וטעמינון חויא בעא מרי דביתא למיכל מן הנהו תחלי כלא דעתא דאיתתא אמר ליה ההוא נואף
לא תיכול מנהון דטעמינון חויא אמר רבא (א) איתתיה שריא אם איתיה דעבד איסורא נוחא ליה
דליכול ולימות דכתיב יכי (א) נאפו ודס כידיהן פשיטא מהו דתימא איסורא עבד והאי דאמר ליה הניחא
ליה דלא לימות בעל דתהוי איתתיה עלויה (א) מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם קא משמע לן:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

הטתל: אירכוסו הוה מירכס. היה נעמן נפטי העעל: נוחא ליה דליכול ולימות. כדי שמהא מתייה לו בעל עמ:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

תוספות
איסורא אירכוסו הוה מירכס. פירוש היה נעמן נפטי העעל פירשתי צינמות: כנא דכפא. כניסת הפתח: פשיטא.
(דחמס) שאף חזרו על שפית דומים: מים גנובים ימתקו. כדלמך כנא דכפא נעל טעם ציאה וימן לעונני עבירה
קמ"ל דטוף אינו יודע זה ויחא ליה ללימות כנא כדי שישלמה כפריהסא:
הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

הדרן עלך מסכת נדרים והדרן עלך. דעתן עלך מסכת נדרים ודעתך עלן. לא נתנשי מינך מסכת נדרים ולא נתנשי מינן לא
בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אפונתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. הנינא בר פפא רמי בר
פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:
הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפפיות עמך בית ישראל. ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל
כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאויבי תחבמני מצותיך פי לעולם היא לי: יהי לבי תמים בחקיקך למען לא אבוש: לעולם לא
אשפח פקודיך כי גם חיותי: ברוך אתה יי למדני חקיקך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משכימים
והם משכימים. אנו משכימים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שכר
והם עמלים ואינן מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים
תורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעורתי לסיים מסכת נדרים בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד
לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא
תמוש התורה מפי ורעי ורעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלכה תנחה אותך בשכבך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך.
פי בי ירבו ימיה ויחיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר וכבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם,
ולשכלל היכליה בגוה, ולמעק פולחנא נוכראה מארעא, ולאכתבא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה
ויקריה, ויצימח פרקנה ויקרב משיחהו. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא
מברך לעלם ולעלמי עלמיא. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא. לעלא
מן כל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי
תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר. יהא להון ולכון שלמא רבא חנא
וחסדא ורחמי וחי אריכי ומוזני רויחי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים
טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומוי הוא ברחמי עשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן: